

- Q⁴ Intervallum, inter L & M apparens, quod asperum ligamenti producendi gratia efficitur.
- R⁴ Hæc quoque sedes, musculorum quos in Capitis contextu numerabimus occasione exasperatur.
- S, T, V³ Tres simul contextæ uertebrae, aut harum uertebraum corpora. Alias autem uertebrae rumpuntur, processusque suis locis indicauimus.
- X³ Sinus duobus uertebraum corporibus communis, cui costæ capitulum inarticulatur.
- a³ Costæ ad uertebrae corpus articulus.
- b³ Sinus in transuerso uertebrae excelsus processu, cui costæ etiam articulatur.
- c³ Costæ ad transuersum processum, articulus.
- d, e³ In suprema uertebra S insignita, etiam d sinus indicatur, talis qualem inter mediam & infimam uertebra X expressimus. ac e is notatur, cui in infima uertebra b inscriptum cernis.
- f³ Costæ regio in posteriora maximè exprorecta, adeo ut in hunc modum opportune costarum dum hinc metiaris. Ab a enim & c ad f costæ uertebrae deorsum oblique in posteriora fertur. ab A uero & B ad E, sursum in anteriora circulatim costæ reflectitur.
- g, h, i, k¹ His characteribus in prima figura pectoris os notatur. ac g quidem ad b, primum pectoris indicatur os. h uero ad i usque, secundum. i ad k usque, tertium. k autem, mucronatam pectoris ossis notat cartilaginem. Verum iam exactius pectoris os in sexta & septima aggrediemur.
- l⁶ In anteriori primi ossis sede protuberans instar trianguli pars, quæ t, q, & r possit circumscribi.
- m, n⁶ Sedes utrinque ad partem eam protuberantem depressa.
- o⁷ Posterior primi ossis sedes, quæ utunque caua cernitur.
- p, q, r⁷ Sedes primi ossis, cui primæ costæ cartilago innascitur.
- q, s⁶ Sinus primi ossis, quibus clauicularum capitula articulantur, ac r etiam in septima figura dextrum indicat sinum.
- f, g, h⁷ Sedes inter duos clauicularum nomine insculptos sinus consistens, ac lunæ modò excauata.
- t, e⁷ Hæc sede primum os secundo committitur.
- u, v⁷ Communis primi & secundi ossis sinus, cui secundæ costæ cartilago coarctatur.
- x, y, z, a⁶ β 6, 7 Sinus secundi ossis, quibus cartilagine tertie, quartæ, quintæ, sextæ & septimæ costarum inarticulantur.
- γ, δ, ε 6, 7 His sedibus interdum in pueris secundi ossis distinctiones apparent, perinde ac si id ex pluribus efformaretur ossibus, per unionem mutuo coalescentibus.
- ζ 6, 7 Hoc tertium pectoris ossis os censetur, quod in cartilaginem ensis mucroni non ab similem, ac u. u notatam finitur. Foramina, quibus interna pectoris ossis sedes abundat, et si notis non indicentur, sese facile demonstrant.

Quid thorax.
Libro 1. Hist.
storie animalium
Cap. 7.
Pectus.
Pectoris os.

Opificis rerum
in thorace cre-
ando indu-
stra.

THORACEM uocabimus, quicquid costis interceptum circumscriptumque est: non autem cum Aristotele uniuersum corporis truncum, quem à iugulo ad pubem usque metimur. Anteriorem uero thoracis partem, pectus opportunè nominabimus. ob idque etiam latum in hac sede os, cui costæ coarticulantur, pectoris seu pectorale os ritè uocabitur. quò minus tres Græcorum & præcipuè Galeni uoces, *θώραξ*, *σθῆθος* & *σῆθος* oscitanter uideamur confundere. Pectoris itaque os, & costæ, itemque duodecim dorsi uertebrae, quas thoraci hæcenus ascripti, thoracis sunt ossa. Est autè admirabilis summi rerum Opificis industria, qua totus thorax neque osseus, neque carnosus efficitur, uerum os cum musculis uicissim alternatimque commutatur. quanquam interim caluaria quidem uniuersa ossa, abdomen uero musculosum magna ex parte extruitur. Carterum decet hæc non per transennam aut obiter considerare, uerum accuratè præcipuoque studio expendere. Quum enim tria sint principia hominem dispensantia, os quidem immobile ac nullis interstinctum musculis primo principio circumdatur, musculi uero tertio: ac secundo ex ossibus musculisque medium quid circumtextitur. Cerebrum namque in nullos usus musculis eguit, quum nulla caluaria pars aut dilatatione, aut compressione indigeat. Quare etià meritò caluaria ueluti galea & murus immobilis ipsi circumponitur. Porro si organis iecori famulantibus, uentriculo scilicet, & intestinis, & uescicæ, ac demum ipsi utero aliquod tale septum in circuitu oppositum fuisset, ubi cibum & potum uentriculus susceperet: quorsum utero gestantium tumor emeretur: quæ excernerentur excrementa, aut quomodo partus foecili conatu propelleretur: nullo hinc opem ferente

Omnia
thoracis of-
fium sunt
em. 1. & 2.
fig. ostia-
dunt.
a integre
fig. a. 10
d.
b. 1. & 2.
fig. b.

Hæc ostia-
dunt 7 &
8 muscu-
los.

Hæc com-
monstrant
prioris sibi
figura.

rente musculo: Thoracis autem motus, quem maximè ad aeris inspirationem requirimus, omnino aboleretur, si solis duntaxat ossibus thorax constaret. Si uero is rursus ex solis musculis motuum opificibus conformaretur, ij pulmonibus & cordi, nulla etiam re externa eos urgente, inciderent. Vt igitur aliqua thoracis capacitas intus fiat, ac thorax etiam motu agatur uoluntario, musculi alternatim sunt interpolati. Mox autem & hoc ad securitatem non parum cordi pulmonibusque conducit. magis enim nunc muniuntur, quam si solis musculis thorax fabricatus esset. Quinetià ossa thoracis moles firmandis sustinendisque scapulis, ac demum brachijs quoque, mirificè confert. Scapulas enim solis inniti costis, & clauiculas nullo osse quam scapulis & pectoris osse firmari, docebimus: ad quas rursus brachia, & postea cubiti & extremæ manus quadam serie coarctantur. Præterea si nullis ossibus thorax constaret, nullus esset locus unde scapulis & brachijs & abdomini ac alijs quibusdam membris musculi pronascerentur: neque ullis fundamētis musculi haberent, aut consisterēt. Atque hanc sanè ossi thoracis necessitatem, si quid aliud, profecto testudines non absque summa Creatoris nostri admiratione, pulcherrimè edocent, quæ etsi tam tuto sepiatur domicilio, tamen in pectoris & thoracis laterum sedibus elegantissimum & iucundissimum speciatu ossium demonstrant textum, in hoc duntaxat incredibili artificio creatum, ut illi priora crura innitantur: utque musculi testudinis brachia mouentes, commodè originem sumant. Sed fortassis in medium aliquis adferet, Cur esset pectus, thoracis modo abdomen quoque osseum extrui: quum si talis ossa strues uicissim ex musculis formata uentri circumponeretur, contractionem ac dilatationem non præpediret, ad hæc maior securitas ita abdomini conciliaretur: Qui sic quarit, docendus est, ea quæ uentre continentur, non potuisse adeo, atque interdum ex usu est, dilatare comprimique, si extrinsecus ossibus sepiantur. Si autem hoc uerum est, neque mulieres concipere possent: deinde neque ad saturitatem semel comedere homini liceret, uerum assidua egeret comestione, quemadmodum & respiratione. Sed hæc quidem perpetuò hominem indigere, nihil est absurdum: quippe qui in aère uersatur, ac uiuit. Si uero esculentis poculentisque similiter egeremus, uitam duceremus admodum à philosophia & musis alienam: cibisque perpetuò dediti, operam optimis pulcherrimisque rebus nunquam nauaremus. Rursus, si ossa moles tanta esset, quantà mulieres ultimis mensibus utero gerentes requirunt, quid hac mole esset ineptius: si excludo foetu, illa tam molestè extuberaret: & interim nulla re alia quæ ex usu humanæ fabricæ esset impleta non consisteret, ut intestina & uentriculum debite amplexaretur, & penicillimodo, uel calefaciendi causa, proximè illis applicaretur. Verum hæc in quinto libro exequemur fusius, & ostendemus pariter, in uentris fabrica tantam Naturæ fuisse solertiam, ut uentris organa neque dilatatione neque compressione uicissim egentia, aut alijs subiecerit partibus, aut etiam non minus quam pulmonem muniuerit. Iecur namque & lien costis sepiuntur, & renes quoque tot alijs organis ob hoc potissimum ad dorsum succumbunt, quod horum nullum dilatare debeat, reliqua autem uentris organa insigni quæ diximus prouidentia, osseo contextu suis functionibus haudquaquam præpediri Natura uoluit. Quum itaque neque respiratio, neque uox absque thorace fieri possit, ac dein thorace primum quidem cor, insuperque cum ipso pulmo, muniri debeant, ad quatuor uelut scopos rerum Opificem in thoracis fabrica attendere oportuit, uocem nimirum, respirationem, cordis & pulmonis magnitudinem. Thorax enim, qui quodammodo ouali constat figura, tam amplus est, quantam pulmonis molem esse oportuit. At pulmo interim thoracis sequitur formam, non autem thorax pulmonis. In pulmonis enim historia, mediocri negotio ostendam, ipsum nulla peculiari eguisse formam, ut neque iecur, neque lienem, neque quodammodo cerebrum. Porro iam tempestiuū erit, thoracis ossa seriatim describere, & cum uertebra eiusdem prius enarrauerimus, à costis sermonē auspicari. Costæ igitur uiris & mulieribus ab utroque latere duodeno constāt numero: rarius enim undenæ tantum uidentur, quamuis interdum etiam tredecim obseruauimus: quemadmodum tredecim quoque thoracis uertebrae sæpius quam undecim tantum occurrere, suprà retulimus. Singulis enim thoracis uertebrae, singulæ in ambobus lateribus costæ articulantur. Quod autem uiros costæ quapiam in altero latere destitutos, ac uiros unius costæ numero à muliere superari, uulgus opinatur, ridiculum planè est: etiam si Euam ex Adæ costâ à Deo procreatâ, Moyses in secundo Genesios Capite prodiderit. Quamuis enim forsitan Adæ ossa, si quis ea in skeleton compegisset, ex altero latere una caruissent costæ: non ob id tamen omnibus quoque uiris unam deficere necesse est. Aristoteles homini octo costas tantum tribuit, concessurus etiam quosdā gentis Turdulorum septenis costis creari, si modò id alicuius idonei autoris testimonio ipsi constitisset. Verum ut hîc Aristoteles aliorum duntaxat suffragijs suum dogma firmaret, ita quoque non dissimile uero est, illic octo costas homini ex aliorum relatu eundem ascriptisse, hæcque

Cur abdomen
non etiam sit
osseum.

Quid possit
mū Naturæ
thoracem con-
stituere atten-
derit.

Costarum nu-
merus.

Uiris ac mu-
lieribus idem
costarum nu-
merus.

Lib. 1. Hist.
animalium
Cap. 13.